

בש"פ 82/16 - מדינת ישראל נגד עדנאן עלא אדין, חוסאם מריסאת, שריף - חאלד אבו סאלח, פאדי בשיר

בבית המשפט העליון

בש"פ 82/16

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים: 1. עדנאן עלא אדין
2. חוסאם מריסאת
3. שריף - חאלד אבו סאלח
4. פאדי בשיר

בקשה שניה להארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ב' בשבט התשע"ו (12.1.2016)

בשם המבקשת: עו"ד הילה גורני

בשם המשיב 1: עו"ד חיים יצחקי

בשם המשיבים 2 ו-3: עו"ד אחמד מסאלחה

עמוד 1

עו"ד מאהר תלחמי

בשם המשיב 4:

החלטה

1. בקשה שניה להארכת מעצרים של המשיבים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) בתשעים ימים מיום 15.1.2016 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 34130-01-15 בבית המשפט המחוזי בחיפה, לפי המוקדם.

כתב האישום

2. נגד המשיבים ונאשמים נוספים הוגש ביום 18.1.2015 כתב אישום המייחס להם עבירות של חברות ופעילות בהתאחדות בלתי מותרת לפי סעיפים 84 ו-85 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945 ותמיכה בארגון טרוריסטי לפי סעיף 4 לפקודת מניעת טרור, התש"ח-1948.

3. על פי המפורט בכתב האישום המתוקן, פעלו המשיבים ונאשמים נוספים להקמת "סניף מקומי" של ארגון הטרור הרצחני "המדינה האיסלאמית" (להלן: דאעש או הארגון). החל מראשית שנת 2014 קיימו המשיבים 2-5 סדרת פגישות בהן שוחחו על רעיונות הסלפיה-ג'יהאדיה, האידאולוגיה בה מחזיק ארגון דאעש, ובמחצית השנה לערך החליטו להצטרף לארגון. בסמוך לכך הצטרף אליהם המשיב 1, עורך דין במקצועו, הציג את עצמו לפנייהם כבעל מעמד בכיר בדאעש, ואמר להם כי בדעתו להכריז על עצמו כנציג דאעש בפלסטין.

בכתב האישום נמסר, כי עוד טרם הכרזת הארגון כהתאחדות בלתי מותרת ב-3.9.2015 התקיימו הפגישות בסתר, תוך שהמשיבים מותירים את מכשירי הטלפון הסלולאריים שלהם ברכביהם מחשש להאזנה למפגשיהם, וכי לאחר ההכרזה אף הנחו המשיבים 1, 2 ו-4 את האחרים כיצד להיזהר משירותי הביטחון וכיצד לנהוג אם ייעצרו לחקירה.

מפגשי המשיבים והנאשמים הנוספים כללו אימונים מעשיים להיערכות לקראת ביצוע פעולות ג'יהאד לכשייסעו לסוריה להצטרף לארגון. במסגרת האמור שחטו המשיבים 3-4 כבשים, התאמנו ברכיבה על סוסים ולמדו כיצד להכין ולהשליך בקבוק תבערה, כל אלה בהדרכתו של המשיב 1. כביטוי לתמיכתם בארגון, החזיקו המשיבים 1, 3 ו-4 דגלי דאעש והמשיב 4 אף נהג לענוד טבעת המצויה בשימוש פעילי ג'יהאד. המשיבים אף נקטו צעדים להפצת תמיכתם בדאעש: המשיב 1 פרסם בפייסבוק תמיכתו בארגון, והתראיין לתכנית טלוויזיה בה הציג באהדה את האידאולוגיה של הארגון להצדיק את מעשי ההרג של 'כופרים', והמשיבים 4-2 הפיצו אף הם פרסומים שונים וסרטוני תעמולה על מנת להביא נוספים לתמוך בארגון.

בכתב האישום נמסר עוד, כי המשיבים 4-2 העבירו כסף לנאשם אחר בקבוצה (כרים) לצורך נסיעתו לסוריה להצטרף
עמוד 2

לארגון, נסיעה אשר נמנעה לבסוף על-ידי גורמי הביטחון. בהמשך, לאחר שהופץ נאום דובר דאעש הקורא להרוג 'כופרים', השמיע המשיב 1 באוזני האחרים עמדתו כי יש לפעול כעת ברוח הנאום ולבצע פיגועים, אך המשיב 4 ונוספים הסתייגו מכך. המשיב 1 אף ייצג נאשם אחר בפרשה (כרים) בהליך מעצרו בגין ניסיון לרכוש רובה קלצ'ניקוב לצורך ביצוע פיגוע, וכן שאל את המשיב 4 אם הוא מכיר רוקח שיוכל להפיק חומרים רעילים מתרופות על מנת לפגוע ב'כופרים'.

(לפירוט נוסף, ראו החלטות קודמות שניתנו בבית משפט זה בעניינים של המשיבים: בש"פ 2291/15, בבש"פ 2886/15, בבש"פ 2113/15 ובש"פ 6539/15).

הליכי המעצר

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה לעצור את המשיבים עד תום ההליכים. בהחלטתו מיום 11.3.2015 קבע בית המשפט (הש' יחיאל לפשיץ), כי ישנן ראיות לכאורה ברף הנדרש למעצר עד תום ההליכים, וכן עילת מעצר, אולם ראה להבחין בין המשיבים, והורה על מעצרו של המשיב 1-2 ועל עריכת תסקירי מעצר בעניינים של המשיבים 3-4. בית המשפט ציין, כי אמנם הכלל בעבירות ביטחון הוא מעצר עד תום ההליכים משום חזקת המסוכנות שהן מקימות, וכי על פי רוב לא ניתן להפיג מסוכנות זו בחלופת מעצר, אולם יש להבחין, כי נוכח חלקו המשמעותי של המשיב 1 במעשים ועברו הפלילי של המשיב 2 הכולל פעילות חבלנית נגד מדינת ישראל, כל חלופת מעצר לא תסכון בעניינים, בעוד שהזדהותם של המשיבים 3-4 עם ארגון דאעש אינה מלאה כעולה מהסתייגותם מביצוע פיגועים בתחומי מדינת ישראל, ולפיכך בעניינים יש מקום לבחון שחרור לחלופת מעצר.

5. ואולם, בהמשך נעצרו אף המשיבים 3-4 עד תום ההליכים, לאחר שערר שהגישה המדינה על החלטת בית המשפט המחוזי התקבל (החלטת השופטת ד' ברק-ארז מיום 3.5.2015 בבש"פ 2886/15). נקודת המוצא, נקבע בהחלטה, היא שבעבירות בטחון קמה עילת מעצר ססטוטורית, וזאת אף בהעדר ראיה קונקרטית להמשך פעילות מזיקה בעתיד. בית המשפט קבע, כי אין לבחון מסוכנותו של כל נאשם במנותק מההקשר, ואף אם המשיבים 3-4 לא רצו לפעול באלימות בעצמם, המסוכנות קמה מחמת נכונותם לתמוך ולסייע לאחרים בקבוצה הפועלת להוביל לפעילות אלימה ואף נקטה צעדים מעשיים לכך בפועל. נוכח מסוכנות זו, אין מקום לשחרור המשיבים 3-4 לחלופת מעצר, וזאת על אף שחלופות המעצר שהוצעו היו איכותיות ביותר.

יצוין, כי גם המשיבים 1-2 עררו מצדם על ההחלטה לעצור אותם עד תום ההליכים אך ערריהם נדחו (החלטת מיום 27.4.2015 בבש"פ 2291/15, והחלטת השופט ח' מלצר מיום 23.6.2015 בבש"פ 2113/15).

6. בחודש יולי 2015 פנו המשיבים 3-4 (בנפרד) לבית המשפט המחוזי בבקשה לעיון חוזר. ביום 12.10.2015 הורה שוב בית המשפט המחוזי על שחרורם לחלופת מעצר באיזוק אלקטרוני. ואולם, ערר המדינה על החלטה זו התקבל, ועמו התקבלה גם בקשתה להארכת המעצר ב-90 ימים בחלוף תשעה חודשים למן הגשת כתב האישום (החלטה מיום 19.10.2015 בבש"פ 6539/15 והתיקים הנוספים שצורפו לו).

השופט י' עמית ציין, כי קשתה עליו ההחלטה בענין המשיבים 3-4 (ונאשם נוסף בפרשה), משכתב האישום אינו מייחס להם פעולה אופרטיבית ואף עולה ממנו שהסתייגו מהפעלת אלימות בישראל, ומששירות המבחן התרשם כי השניים, אשר זה להם מעצרים הראשון, עברו שינוי של ממש במעצר ומביעים כעת הסתייגותם חריפה מארגון דאעש. אולם מנגד, קבע, שוקלים לחובתם האופי הקונספירטיבי שנשא מפגשי החבורה, באזורים מבודדים, תוך כיבוי הטלפונים הסלולאריים, תמיכתם בארגון רצחני קיצוני כמו דאעש, אימוני שחיטת הכבשים והכנת בקבוק התבערה, התמיכה הכספית שהעבירו לכרים למימון נסיעתו לסוריה, וכן העובדה שעל אף הזדמנויות ללמידת הלקח, דוגמת עצירת כרים בשדה התעופה ועוד, לא הפנימו את המסר והמשיכו בתמיכתם בארגון. השופט עמית סיכם, כי אין בזמן שחלף כדי לאשש כדבעי את טענתם בדבר זניחה מוחלטת של ההזדהות והתמיכה בארגון הרצחני ולפיכך אין נקודת האיזון נוטה עדיין לכיוונם, אולם בתום ההארכה ובהיעדר אינדיקציה שלילית ניתן יהיה לבחון בשנית את הדברים ואת הצפי להתקדמות המשפט. עוד הורה השופט י' עמית בהחלטה זו על הארכת מעצרים של המשיבים 1-2 ב-90 יום בנמקו, כי אין בחלוף תשעת החודשים למן תחילת המשפט כדי להטות את נקודת האיזון לטובת שחרורם, נוכח מידת המסוכנות הנשקפת מהם לאור מעשיהם החמורים המפורטים בכתב האישום, בצירוף עברו של המשיב 2 בעבירות ביטחוניות.

התקדמות ההליך העיקרי

7. כתב האישום הוקרא ביום 2.2.2015, שלב הטענות המקדמיות נשלם אחר מספר דיונים, ועד כה התקיימו שבעה דיוני הוכחות בהם העידו ונחקרו מספר עדי תביעה. אשר להמשך, בית המשפט נענה לבקשת המדינה וקבע מספר רב של ימי דיונים נוכח היות המשיבים במעצר, וכעת קבועים 25 מועדי דיון לשמיעת המשך ההוכחות, עד סוף חודש מאי 2016.

טענות הצדדים

8. בבקשה שלפני עותרת המדינה להארכת מעצרים של המשיבים בתשעים ימים או עד למתן פסק הדין בעניינם. המדינה טוענת, כי מן המשיבים נשקפת מסוכנות רבה עד מאוד, כעולה מן המעשים המייחסים להם מעורבות בארגון הטרור הקיצוני, ובנוסף למשיב 2 עבר פלילי בגין עבירות ביטחון, ולמשיב 3 עבר פלילי בגין עבירות העסקה והסעה של תושב זר שלא כדין. לטענת המדינה לא ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המשיבים כולם בחלופת מעצר, הן נוכח עוצמתה והן בשים לב לכך שאינה תלויה מקום מסוים. אין כל צידוק וטעם לעריכת תסקיר מבחן לגבי המשיבים 1-2, משום שלא יהיה מקום לשחרורם נוכח מסוכנותם הרבה, תהא אשר תהא המלצת התסקיר. אשר למשיבים 3-4, המדינה טוענת כי אין לקבל את המלצות שירות המבחן לגביהם, ויש להתייחס בחשדנות רבה להצהרותיהם הנוכחיות. נוכח החלק האקטיבי שלקחו בפעילות החמורה המתוארת בכתב האישום, אין די בהצהרות גרידא על-מנת להשתכנע שמסוכנותם פחתה. במציאות הביטחונית הנוכחית, הוסיפה בא כוח המדינה, לא ניתן לשחרר ממעצר נאשמים המעורבים בארגון הטרור הקיצוני ביותר המוכר כיום, אשר נראה כי לאחרונה החל להפנות מבטו אף לעבר ישראל, וודאי לא כאלה שגילו מעורבות עמוקה כפי העולה מכתב האישום לגבי המשיבים 3-4.

אשר לקצב התקדמות ההליך טענה המדינה, כי משנקבעו 25 מועדים לשמיעת הוכחות בבית המשפט המחוזי, הרי ההליך עלה על דרך המלך וצפויה התקדמות משמעותית בשמיעת המשפט. באת-כח המדינה הדגישה, כי משהקצה בית המשפט מועדי דיון רבים, קצב התקדמות ההליך תלוי בצדדים, ואף להגנה אחריות באשר להתמשכות ההליך.

9. באי כוח המשיבים מסכימים, כי ההליך העיקרי עלה על דרך המלך, אולם הם טוענים כי אין מקום להארכת המעצר במקום שההליך צפוי להימשך עוד זמן רב. המבקשים מצביעים על כך, כי שבע ישיבות נדרשו לשמיעת עדים ספורים בלבד מתוך כ-50 עדי התביעה, תוך ציון שחקרו את העדים באריכות ובאופן ממצה. בנוסף, המשיבים 1-2 קבלו על כך שלא הוכן תסקיר מעצר בעניינם עד כה, וביקשו כי אורה על הכנת תסקיר כעת. בא כח המשיב 1 טען, כי ראוי שעניינו של מרשו יבחן על-ידי גורם טיפולי בשים לב לכאבי הגב מהם הוא סובל, וכי הוא מבודד מקשר עם אסירים אחרים כיוון שהוא שווה באגף בו שוהים אסירי ארגון פתח, ארגון יריב לארגון דאעש.

המשיבים 3-4 טענו, כי יש לשחררם לחלופת מעצר, בהסתמך על הערת השופט י' עמית, הנזכרת לעיל, כי בתום תקופת ההארכה, ובהעדר אינדיקציה שלילית, ניתן יהיה לבחון מחדש את אפשרות שחרורם. בא כוח המשיב 3 הוסיף, כי המעצר הציב גבולות למרשו, והוא מתחרט על מחשבותיו בכיוון ההצטרפות לארגון דאעש, בא כח המשיב 4 הטעים, כי יש לשחררו לחלופת מעצר בשים לב למסוכנותו הנמוכה, לאור עברו נקי, והעובדה שהוא יוצא כעת נחרצות נגד ארגון דאעש, ונגד מטרותיו ודרכי פעולתו.

דיון והכרעה

10. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל, וזאת לגבי ארבעת המשיבים.

11. כידוע, במוקד הדיון בבקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים עומדים קצב התקדמות ההליך וניהולו התקין והאיזון בין זכויות הנאשם לבין הצורך בשמירת שלום הציבור ותקינות ההליך המשפטי. במסגרת זו על בית המשפט לתת דעתו, בין היתר, לאופי העבירות המיוחסות לנאשם ולמידת המסוכנות הנשקפת ממנו, כמו גם לעוצמת עילות המעצר הסטטוטוריות לפי סעיף 21 לחוק המעצרים המתקיימות בנאשם (בש"פ 54/16 מדינת ישראל נ' פלוני (7.1.2016)).

12. אשר למשיבים 1-2. מסוכנותם של אלה גבוהה ביותר, כעולה מן המעשים המיוחסים להם בכתב האישום. המשיב 1 פעל להוביל חבורה להצטרפות לארגון הרצחני, תוך הדרכה מעשית לביצוע המעשים הרצחניים וכן נקיטת צעדים מעשיים לקידום הצטרפות אחד מאנשי החבורה, כמו גם הפצת תמיכתו בארגון במטרה להרחיב את הגיוס לסניף הישראלי שפעל להקים. המסוכנות העולה ממכלול המעשים המיוחסים לו גבוהה ביותר. המשיב 2 תמך אף הוא בארגון ובאידאולוגיה הרצחנית שלו ומשהחליט להצטרף אליו נטל חלק באימונים לקראת הצטרפות לפעילותו, ונקט צעדים מעשיים לסייע להצטרפות חברו. מתמונה זו, בצירוף עברו הפלילי בעבירות ביטחוניות, ברורה מסוכנותו הגבוהה.

נוכח רמת המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהמשיב 1, כמו גם המשיב 2, לא ראיתי לשנות מהחלטת בית המשפט המחוזי לפיה חלופת מעצר בעניינם לא תסכון, ולפיכך אין מקום וטעם להורות על עריכת תסקיר לענין זה.

ובאשר לטענות המשיב 1 באשר לכאבי הגב מהם הוא סובל ובדידותו נוכח מגוריו באגף בו שוהים אסירי פת"ח, הרי שאלה אינם ענין להליך זה, ובידיו לפנות אל רשויות שב"ס אשר יבחנו אותן פרטנית.

13.

אשר למשיבים 3-4. איני רואה מקום למסקנה אחרת בעניינם ואף לגביהם ראיתי להאריך את המעצר כבקשת המדינה. אם הארכת בתיאור כתב האישום, היה זה על מנת להראות עד כמה חמורים גם המעשים המיוחסים להם בכתב האישום, ומה רבה המסוכנות העולה מהם, הן בהיבט התמיכה באידאולוגיה קיצונית ורצחנית, והן הצעדים האקטיביים החמורים שביצעו כהכנה לקראת מימושה, וכסיוע לאחרים לממשה, וזאת בהסתר ולאורך זמן.

14.

המשיבים 3-4 מצהירים כעת, לאחר מעצרם, כי הם חוזרים בהם כליל מתמיכתם בארגון. ואולם, הסברם כי תמכו בו מלכתחילה משום שסברו כי הוא פועל נגד משטרו של הנשיא אסד, וכעת, משנודעו להם זוועות הארגון, מסתייגים הם ממנו נחרצות, אין בו להרגיע ולהקהות מעוצמת מסוכנותם. מעשי הזוועות שנוקט ארגון דאעש נודעו לכל מזה זמן, ומכל מקום, גם תמיכת המשיבים במה שסברו וידעו בשעתו מדאיגה ומסוכנת. זאת ועוד, אפילו נניח כי הסתייגותם מארגון דאעש כנה ואמיתית, הרי עומדת בעינה מסוכנות לביצוע מעשי אלימות בכלל, או במסגרת ארגון אחר, על יסוד אותו שורש שהביאם לקחת חלק בפעילות החבורה המסוכנת מושא כתב האישום.

15.

ואשר לכך שהמשיבים 3-4 הסתייגו בשעת מעשה מביצוע מעשי אלימות בתחומי ישראל בעת שהמשיב 1 ביקש לפעול לכך, ראוי לחזור ולהזכיר, כי המשיב 3 ציין בחקירתו כי עבר ביטחוני הוא דבר מכובד בעיניו וכי אמנם נמנע מביצוע אלימות בעצמו אך תמך בשימוש באלימות על-ידי אחרים ובלחימה בישראל. עוד ראוי להזכיר, כי הסתייגות המשיב 4 מביצוע מעשי אלימות בתחומי ישראל לא נבעה מהתנגדותו לביצוע המעשים אלא מחששו מן העונש בו יישא או מהרס ביתו בעקבות מעשיו (ראו החלטת השופט ד' ברק-ארז בבש"פ 2886/15 הנ"ל, פסקה 28). משאלה הם ההסברים, הסיכון להישנות מעשי אלימות, לרבות במסגרת דאעש, עומד בעינו. בדין מציגה המדינה קו מחמיר בענין הסיכון לזליגת ארגון דאעש לתחומי ישראל. מעורבות המשיבים בענייננו היתה רבה, אקטיבית ונמשכה לאורך זמן, ומכל אלה חומרתה הרבה. חרטתם כעת אין בה להביאני לכלל מסקנה כי נקודת האיזון בין זכותם לחירות לבין אינטרס הציבור נוטה כעת לטובתם, במקבילית הכוחות המקובלת בין שני אלה בשלב בו עומד ההליך העיקרי דנן (ראו: בש"פ 4773/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (15.7.2015)).

16.

לכל האמור מצטרפת העובדה שאין חולק כי ניהול התיק עלה על דרך המלך. שלב הטענות המקדמיות הושלם, שלב ההוכחות מצוי בעיצומו ובית המשפט קבע מועדי דיון רבים בלוח זמנים צפוף. איני רואה לקבל את טענת המשיבים לפיה אין להיענות להארכה המבוקשת נוכח הערכתם כי בשים לב להיקף התיק יידרשו עוד הארכות רבות אשר יצטברו לכדי תקרת מתחם הענישה בעניינם. מעבר לכך שאיני רואה לעסוק בהערכות ספקולטיביות מסוג זה, הרי שבמוקד בחינת הבקשה עומד קצב ניהול התיק על-ידי בית המשפט. בית המשפט פועל כאמור לקדם את ההליך באופן יעיל ומזורז. נתון זה, בצירוף מסוכנותם הגבוהה של המשיבים, מקים הצדקה להארכת המעצר כבקשת המדינה.

17.

סוף דבר: אני מקבל את בקשת המדינה לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, ומורה על הארכת מעצרם של המשיבים כולם ב-90 ימים, החל מיום 15.1.2016 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 34130-01-15 בבית המשפט המחוזי בחיפה, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ד' בשבט התשע"ו (14.1.2016).

ש ו פ ט
